

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetnek minden es. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához czimzendő levelekben. Ára évnegyedre 3, félévire 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentgyörgyház utcájában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden negy. hasábról egy sor után 4 pkrért kifizetnek; folytonos hirdetések 118 pct elengedtetik. Mindenik hirdetésre 15 pkr bélyegdíj előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: u. m. előfizetés, hirdetések, reklamatok sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ-HIVATAL:

A Központban, STEIN könyvkereskedésben.

Előfizetési felhívás

A „K. Közlöny” október-decemberi folyamára.

Oktober elsőjén lapunkra nézve új évnegyed kezdődén, tisztelettel hívjuk fel időszaki irodalmunk barátait, miképp előfizetéseiket e hó végig beküldeni sziveskedjenek, hogy kiadó-hivatalunk a szükséges intézkedéseket a lap pontos megküldésére eleve megtehesse.

A „K. Közlöny” előfizetési ára: Évnegyedre Belföldön **3 ft.** Külföldön **3 ft 30 kr pp.**

Az előfizetési pénzek lapunk kiadó-hivatalához Stein Jánoshoz (közép-utcai könyvkereskedésbe) utasítandók. A t. előfizető nevének és az utolsó postának tiszta feljegyzését kéri

a szerkesztőség.

GAZDASÁGI EGYLETÜNK FEJLÉSE

I.

Midőn közelebbi lapjaink a háromszéki vidéki-egyletnek gyűlésileg végrehajtott szervezetről azon örvendetes értesítést hozhaták, hogy az saját ösztönéből, mint fiókegylet, kíván csatlakozni az országos egy-

lethez, erősbulást nyerendőtől, s egy-szersmind annak hatás-körét is hazánk egyik legfeljebb vidékén erősítve: lehetetlen, hogy hazai gazdaszatunk érdekében ezen örvendetes jelenségnek forró idevézése mellett egyenahány eszmét el ne mondjunk, a mi szívünkön fekszik.

Semmi inkább nem jutalmazza az eszélyt és szorgalmat, és semmi inkább nem bünteti az indolentiát és a hanyagságot, a csökönösseget, mint a föld.

Ha Erdélynek gazdaszatára tekintünk, összehasonlítva csak a birodalomnak is még nem régóta fejlődött többi tartományával; kétségbeesve kérdezzük: ugyan munkálkodik-e a mi népünk, avagy alszik?

Pedig munkálkodik igenis; együtt izadtunk velők szétarabolt birtokainkban, tanui vagyunk az Isten átkának, melyet Ádámra sújtott volt: hogy véres-verítéssel keressük kenyerünket.

Talán, mint igaz keresztények, nem is akarunk kibontakozni a bosszus Izrael-Istennének átká alól, habár, mint igaz Krisztushívők, megtanultuk ismerni a bosszualó helyett, a szeretet Istent, ki bővebb áldást nyújt az eszélyes fáradság, mint az eszélytelenül ontott vérvérejték után!

Többször elmondottuk már, hogy egész gazdaszati rendszerünk mily eszélytelen, mily kezdetleges még csak; többször elmondottuk, mennyire fájdalmas, hogy kényszerítőleg is indolens népünk birtokán a tagosítás végre nem hajtatik, hogy legalább a kinek esze van élni, s felhasználni okosan tulajdonát, tehetné is azt; többször elmondottuk, hogy bukást, veszélyt látunk magunk előtt a jobbágy-felszabadulás után tarthatlanná vált régi gazdaszati rendszerünkkel. ... és e részben meggyőződésünk oly határozott, hogy a kétségbeesztő agalom háttérbe szorítja szerénységünket; és ha volna stentori hangunk, a legteljesebb torokkal feljleszténök ezt a népet álomból vagy tudatlanságából, — vagy minek is neveznénk.

A gazdaszat tere az, hol minden állítás igazolására gyakorlati példák kellenek; ez az, hol senkit, ki reformokat eszélyesen

sürgel, nem lehet vádolni pusztá ábrándozással, vagy gondatlan szajaskodással, ha egyszer állításait képes igazolni meglevő elő példakkal.

Nem is hozom elő Belgiumot; nem is hozom elő Angliát, hol már a gazdaszat, mint gyakorlati-tudomány, a legnagyobb fokra hágott; hogy inkább ébreszthessek, csak közelebbi példát hozok, az ausztriai monarchia egyik leghitványabb földszerkezetű tartományát, Stayerhont hozom fel.

Még csak az én gyermekkoromban a Kimmayer-huszárok káromkodva emlékeztek a nyomoru tartomány zabkenyerére, s boldogok voltak Erdély töltött káposztáján! Ez a tartomány szinte egészen oly kopár és sivatag volt ezelőtt két-három évtizeddel, mint most Agyha, vagy Oláhfalva határa a Székelyföldön; és az Isten oda rendelt a nyomoru földnek egy valóban színtoly magas szellemű, mint népszerű gazdaszat, János cs. k. főherceget; adott értelmet, s belátást az országos rendeknek, hogy egy nagyszerű gazdasági-egylet létesítsenek; és ma Stayerhont Erdélyhez képest az előhaladás óriás-fokán áll; földproductioja háromszorosan mulja felül a miénket, s szélszerűben kezelt jövedelme hatszorosan is.

És mi által lett a jövedelem e fokozása? a váltó és észszerűleg berendezett gazdaszat által, mire az irányt a szép anyagi és szellemi erővel rendelkező gazdasági-egylet adta.

De azok a dolgot-nemértők, kik minket kikergetni készek volnának Erdély-országából, hogy a tagosítást, s váltó gazdaszatot tüztük ki oekonomiai politikánk zászlójára; e jó urak, (s nem is annyiban urak, mert azok eszméltek már,) azt hiszik, csak aféle ujtási viszkétegől minket is, mi a magyart már cserbe vitte némely dolgokban? Az ilyenek számára határozott és kétségbe nem vonható számokkal tesztünk összehasonlítást hazánk, és a hazánkál egykor sokkal ridegebb, kopárabb, pusztább Stayerhont mostani állása felett.

Stayerhonnak van 727,386 ausztriai hold

szántóföldje: Erdélynek van 2,161,345 ausztriai hold szántója.

Tehát Erdélyben háromannyi szántóföld van mint Stayerhonnban; következésképp ha a mi gazdaszatunk okosabb mint a másoké, miután földünk általában sokkal jobb vegyületű mint a styriai; tehát legalább is három annyi termést kellene felmutatnunk, mint a stayereknek.

De a dolog nem úgy áll; mert egyharmad-annyi se tudunk hasonló téren felmutatni.

Hogy ezen állításomat is igazoljam, vegyük elő a két tartomány gabona-terméneinek statisztikáját: — Styria termeszt a 727,386 hold földön, gabona-neműket összesen 10,912,000 mérőt. — Burgonyát 2,861,000 mérőt. — Erdély termeszt 2,161,345 hold szántón gabona-neműket 10,601,000 mérőt. — Burgonyát 1,750,000 mérőt. — Mekkora különbség a két ország productioja közt, a föld-mennyiséghez viszonyítva?

Sziveskedjenek a tagosítás és váltógazdaszat roppant előnyének meg nem értői, ezt az összehasonlítást fontolóra venni, s könnyen felfoghatják elnyomorodott állapotunkat, úgy azt is, hogy annak okai mi magunk vagyunk egy jó nagy mértékben, s legkivált pedig azoknak fejére hárulnak a mi gyors elcségyenedésünk átkai, kik vak csökönösösgökkel akadályoztatják, hogy a kormány által is elvileg eléggé kimondott tagosítás, minden helysegekben gyorsan átvitessék.

Hogy az annyszor cserbe vitt magyar s más benszült népek irást-nemtudó része, ezen fontos reformtól tart, és fél, azon különben nem csodálkozhatunk; mert hazánkban a gazdaszati elméletek ismeretlenség valának, és éppen Gazdasági-egyletünk teendőinek ezek képezik egyik legfontosabb tárgyát; — de hogy az irástudók nem igyekeznek most szorgosabban olvasni, magoknak a napi kenyér körül járó fontos kérdésekben felvilágosodást szerezni, s hogy még a félig-meddig értelmes osztályok kebelében is a tagosítás s váltógazdaszat irányában vastag előítélet

Felhős ég.

Nézz az égre, öltönyére: Bájszínű szép felhőjére.

Képelem tarkán mint egy nőt, Minden perczen új ruhát ölt.

Mennyi sok szín látszik rajta, Mig nehéz szárnyát hordozza.

Ő is lám meg van terhelve, Mint az ember érző lelke,

S nyugodtan viselve terhet, Melyet a balsors reá mért;

Csak olykor veszt türelmet S hullat sok-sok ezer könyvet.

Dörög villámhatalommal, Harcot üt széllel, záporral,

S hatalmas nagy csatájában Uralkodik a világon.

S mégis tiszta lesz majd az ég, Ha lerázta zord fellegét.

Az ég se marad kimélten, S zug az ember, sorsa ellen?

Zug, zug, de csak önmagában Némán sirva fájdalmában.

Kebelét ki nem tisztítja Dörög lelkének haragja,

Nem derül fel, ha háborog... A felhős ég beh boldogabb!

Izidora.

EMMA.

Regény.

Ira gróf LÁZAR KÁLMÁN.

(Folytatás.)

XXII.

Emma anyját nagyon betegen találtuk. Alig volt reményem megmaradásához.

Azonban néhány nap múlva más fordulatot vett a betegség. Az orvos remélni kezdett, és nem hasztalanul, mert csakugyan Helleiné pár hét múlva üdülni kezdett. Én azt hiszem, jobbulását legnagyobb részben leánya ápolásának köszönheti. Emma oly feláldozó figyelemmel örködött a beteg felett, hogy saját egészségét kezdém féltetni.

Midőn Helleiné már egészen felüdült, és mi Schweiczbá visszatérni szándékoztunk, kijelenté abbeli szándékát, hogy ő is közelünkben ohajt lakni. Ez volt férje vágya, és mi Emmának a legnagyobb örömet okozta. Reám is kellemesen hatott e határozat, mert őszintén becsültem nőm szüleit, és tudtam, hogy közelük Emmát, ki rendkívül ragaszkodott hozzájuk, nagyon boldoggá teendi, egyedül az bosszantott, hogy még néhány hetet ama vidéki kisvárosban kell töltenem, hol akkor laktunk.

Te alkalmasint kevésbé ismered a kisvárosi életet közelről, a minék csak örvendhetsz.

A kisvárosiak valódi moszkító-szerű szörnyetegek. Ha idegent üz balcsillagzata falai közé, az bizonyos lehet benne, hogy érkezőnek hirt a legtarkább, mende-mondákkal felcizfrázva már befutotta az egész várost, és várják, várják oly szívbögvő, mintegy gourmet, valami ritka

csemegét. Talán szívéllyességből, mint falun szokták a vendéget várni? Oh nem. A kisvárosi ember mindig valami újság után epkedik, és várja jöttét, hogy valamit eltanuljon tőled, és tizszer annyi gancsot leljen rajtad, csak-hogy X vagy Y előtt nagy világban otthonoságot negyelyezhessen. Hogy ezzel árthat neked, arra gondolni se akar, hanem példátlan következetességgel fáradozik abban, hogy valamit kifürkészzen feleled.

Ha megjöttél, uton-utfélen üldöz émelýgös hízlegései-, és tetteletti szivességével.

Utat találnak konyhádba, megnézik a szobánál készülő ruháidat, kikérik a fűszereszt, mennyit, mit, és kontóra vásárolsz-e.

Ez se elég. Ha azon környékben, honnan jössz, vannak ismerők, irnak azoknak (borzasztó ortografiával), utának puhatolódzva, és nyugtalanul várják a felvilágosítást-ado választ. Megvesztelek cseledeidet; szóval, bármink lélegeliesen el akarsz előlük zárkózni, ő mégis elhatolnak hozzád, és türelmetlenné teszik létedet. Ha valami gyöngédet fölfedeztek, ujonganak fellette, és egy óra alatt már úgy le vagy arcképezve, hogy ha valaki rajzokból ismer meg, bizonyosan száz lépésre kikerül, csak éppen a kisvárosi nem, mivel ő legjobban tudja, hogy árnyképed kissé idealizálva van, azaz nagyon is könyörtelenül feketére mázolvá.

Azonban igaztalan nem akarván lenni, meg kell jegyezmem, hogy bárha általánosan szoltam, nem értém ide azon tóg-yókores ősi jellemüket hiven megöröztölt magyar kisvárosokat, honnan nehezünkre esik távoznunk, és a hol még soká ott létünk után is melegen emlékeznek vissza reánk.

Fájdalom N.-vé nem tartozott ezek közé, hanem a zugvárosok mintá képeul bátran szolgálhatott.

Képzelted tehát, hogy nekem se sikerült magamat észrevétlenné tehetni e helyen.

Már az magában nagy érdeket költött irántam, a város úgy nevezett előbbkelői előtt, hogy külföldről jöttem, aztán családom, mint a vidék tekintélyesbika, volt ott ismeretes; — végre azon alhir kerekedett, hogy nagy örökséget tettem. Ez együtt véve több volt elégnél arra, hogy érkeztem korszakot képezzen, és a nyárs-polgárokat lázas kálomba hozza.

Az utcán megbámultam, mint valami csodaszülött, mindenféle csak kigondalható módon igyekeztek körömbé tolatkodni, és a midőn látták, hogy minden igyekezetük hajtótörést szenved makkasságom miatt, ellenségeimné lettek.

En epp úgy nem érdemeltem meg ellenszenvőket, mint kevéssel előbb előzőkeny figyelmeket. En mindössze is elvonulva akartam tölteni azon időt, mit ama városkában kelle töltenem. Ez volt bűnöm. Igen, mert próbáljam meg bárki, éljen kisvárosban elzárkózva, és rövid idő múlva, egy rész elkeseredett ellenségévé lesz, a más pedig okos képet vágva, fejszaválva mondja: „nem jóban jár, ugyan miért is különitén egy el magát, ha nem tórné valami roszban a fejét?”

Rólam is a legbadarabb meséket találtak ki, miket eleinte lemosolygók, de végre mégis unni kezdék.

Miként juték mindezek tudomására, szinte feledém említeni.

Bárha a honoratorok most már annyira hadilábra tették magokat ellenemben, hogy nagy örömemre a hol csak láttak, kikerültek volt: mégis egy kisvárosi nagy szellem, a város első dandyje, táncz, estély, kirándulások stb. rendezője, jónak látta az én kétségbeesésemre előtétlenségét azzal bebizonyítani, hogy sarkamba akasztotta magát. Ha nem bosszantana annyira a visszaemlékezés ez

uralkodhatik, — ezt az egész hazára nézve, melyen sujtó csapásnak nézhetjük.

Központi egyetünk feladata éppen ezért még fontosabbá válik, azonban kellő kihatással a vidékekre, fiók-egyletek nélkül nem lehet; a stayerhoni országos-egylet is, melyet méltán példánnyal tekinthetünk, 25 fiók-egylettel folytonos összeköttetés, és a magas szellemű főherceg fényes előpéldájával vívhatta ki hazájában oly fényes, oly irigylendő sikerét. Ezen tárgy körül az eszmék fejtegetése nem lesz tán érdektelen.

Dózsá D.

A s-szentgyörgyi Gazdasági-egylet.

(Vége.)

5-ször. Továbbá tárgyalás alá vétettek a keblü bízottmány által tervezett alapszabályok, és el is fogadtattak; csupán az anya-egylet s ezen fiók-egylet közti viszonyoknak a fennebbi határozat szerinti módosítása következtében állapított meg:

12-dik cikk, egyetünknek az erdélyi országos egyetlethez viszonya:

Ezen egyetlet az erdélyi országos Gazdasági-egylet sikerfeltevése hatáskörét tisztelettel megismerve, vele szellemi és anyagi viszonyt kíván fenntartani, — szellemi: az intézetnek értelmét szakszaki érdeklődés, némely tárgyakban kiterjedő utasítást és a magas kormányválti általa történendő összeköttetést illetően; — anyagi: a mennyiben ezen egyetlethez befizetendő minden havi forintos egyes részvényből két forintot az országos gazda-egyletnek rendelkezése alá bocsát, megtartván ezen egyetlet saját magának pénztára kizárólagos kezelését, s minden előfordulható gazdasági ügyeinek szabad és saját belátása szerint elintézendő rendelkezési jogát, nem akarván magát a gazdasági országos egyetletnek oly módon alárendelni, hogy körülményeihez alkalmazandó teendőiben az országos intézet által korlátoztassék. A kölcsönös eszmecserék megvitatása mindkét félnek szabadon fenntartva.

6-ször. Barabás Farkas által tett előterjesztés szerint erdélyi r. kath. püspök ő n. m. g. által ezen egyetletnek 100 pftos urber-kárpótlási kötelezvény küldetvén, az folyó évi november 1-jéről járandó kamatszolgáltatással Gödri Ferenc pénztárnok gondozása alá adatott.

7-szer. Minthogy ezen egyetletnek közeléből tartott gyűléséről nem egészen hű tudósítás tétetett közzé; ezutánra nézve kötelességévé tétetik az egyetlet jegyzőinek, hogy a Kolozsvári Közlöny szerkesztőségének ezen fiók-egyleti-gyűlés jegyzőkönyvét küldje meg hirlapi tudósításul.

8-ször. Indítványba hozatik, hogy ezen tervezett Gazdasági-egylet létesítése körül oly sokat fáradoztak elnök, mlgs. báró Szentkereszt Zsigmond urnak, szavaztassék köszönet. A mindnyájunk közérzetéből származott indítvány elfogadtatott, és a mlgs. báró urnak ösztönte köszönetet szavazott ezen gyűlés.

9-szer. Előhozatik, hogy herczeg Schwarzenberg Károly ő magassága elhalálozása miatt ezen tervezett egyetlet pártfogó nélkül maradván, zsenge egyetünk pártfogójául nagyméltósága

gr. Mikó Imre ur kéressék meg. Az általános vizsgálata által indítvány elfogadtatott és teljesített határozat.

Vége, ezen mai ülésről szerkesztett jegyzőkönyv felolvasatván, kiigazított, helyben hagyatott és aláírni határozatott, melylyel a gyűlés eloszlott.

S. B. Szentkereszt Zs.
mint id. elnök.
Demeter József,
id. jegyző.

KÜL- ÉS BELFOLDI LEVÉLEZÉS

Fokszán, aug. 26-kán, 1858. — Fokszán a Milkov vize, mely éppen közepén foly át, két egyenlő részre osztja, egyik Oláhországhoz, másik Moldovához tartozván. Így tanulm s így tanultam a múlt évben egész komoly képvel kedves tanítványaimnak. Miféle víz ez? kérdem együgyű fuvarosomat, a mint a napokban Fokszánhoz közeledék. Ez, uram! a Milkov; azok amott, a város környékén látható sáncok, raktárak, sirdombok, a közelebbi orosz táborozás emlékei. Hisz én úgy tanultam, hogy a Milkov a város közepén foly keresztül. A könyvből ugye-e, kérdé szekerem? ki, mint észrevettem, nem igen sokat adott a könyvekre. Természetesen, feleltem. Oh uram! bel sok hazugságot irnak azokba a könyvekbe, mondja rögtön az én barátom, ki azt hiszi, hogy csak kenyérrel él az ember, s kedvesebb dolgot nem mivelhet, mintha a kenyérsütést választja élet-pályájának. A városba érve, Milkovot csakugyan nem találtam, hanem igen e helyett oly vizsüket, melyet még Oláhországban seholse találtam. A Milkov és Putna patakok egy-egy óra távolságra vannak a várostól, hol imitt-amott az utcákon láthatni egy-egy hosszú négyszög alakú, hét-nyolcz láb magas, téglából rakott oszlopokat. Ezeket arról ismeri meg az utazó, hogy kútak, mert a mostani igen nagy szárazságban, éjjel-nappal 15—10 üres edényekkel ácsorgó cselédek lát dulakodni körülöttük. A ki erősebb, elveri a többieket a vékony csörgő alól; a gyenge és gyáva ott ülhet akár félnap, s még akkor is szerencsés, hogyha egy-két óka-vizet haza vihet. 20-22 ezer embert — mert ennyi a város lakossága, — ily földi gyehennában gyötörtetni akkor, a midőn a csatornára folytonosan adózik a fogyasztó közönség, több mint hogy szó nélkül hagyhatssam. Itt a borivók a legboldogabbak. Odobest csak egy órára esik innen, Moldovában pedig itt terem a legjobb bor. Azért, ha igaz, mit az oláh népdal mond, hogy a ki egyszer a Dimbovitzaiból ivott, azt úgy megkedveli, hogy többet el nem távozik melőle, s ha el is távozik, ujból vissza fog odátérni: úgy bizonyosan a borkedvelőre nézve is az egész Duna-fejedelemségekben Fokszánnál kedvesebb hely nem lehet. Nem, mert itt egy félhuszással olyan óka-bort vehet, melyet Bukarestben két huszással se kap meg. Ahoz értek mondják, hogy az odobesti bor, ha kezeli tudnak, az európai legjobb borok közt foglalna helyet. Egyszer leírom, hogy kezeli itt a borkat. Az oláhoknál Fokszán 1854-ben egészen leégett, de azóta is már igen sokat épült, az új épületeket csak cseréppel és cizinkkel szabad fedni, csinos város azonban nem leand, mivel utcái nagyon rendetlenek. Több remény van a moldovai részhez, ámbár jelenleg ez is inkább

hasznosít valamely konstantinápolyi külvároshoz. Ha egyik végén meggyúlna, az egész légne, egy kis szél segítségével, s a jelenleg dúsz polgárság koldusbotra jutna, mint a napokban a tekusiak. Csodálatos, hogy e nép csaknem legszűkebb ostroma alatt hajlik. Bukarest, Krajova, Pitest, Fokszán egy része hamuvá égett, s ekkor aztán építési kezdetek közházakat, de addig senki nem volt képes reábeszélni őket, hogy hányassák el félig már ugy is elrothadt házaikat, s mentek meg idejekorán a tüztől vagyonukat. Ilyenek most is a fokszányiak: mikor meghallották, hogy Tekucs leégett, mint a város építése, H. ur, mondja, igen megdöbbenek, s nem győzte készíteni a terveket; de a rémület első benyomásai eltelvén, maradtak ismét a régiök, csak egy-egy maradt meg, ki a terv valószínűsítő fogott. Pedig a tulajdonosok módosak, s házbért is igen jól fizetnek. Várják, hogy vajon lesz-e valami abból a párisi-fokszányi tervből, s ekkor, mondják, építeni fognak, mert városuknak szép jövődőtígérnek. Tegnapra virradólag is két ház leégett, s csak a csöndes idő és a tüzőlő-testület ügyességének köszönjük, hogy ennyivel beköthetők.

Rögtönre ha marad, jaj nekik, mert egy igen dühös éjszaki szél keletkezett, de ez is napfeljöttre megcsendesedett, mikor megint néhány tarack eldurranása keltett éber figyelmet. Mi ez megint? Nincs semmi baj, csak a francia sztarosz, Calcagno ur, udvózik a Kárpátok alatt császára névnapját. Később a kath. templom felé hullámozott a nép, magam is elmentem, hol már egybe voltak gyűlve a sztarosz-ták, kevés katolikus, de annál több oláhság, kik az egész szolgálat alatt künn és benn botrányosan leháskodtak. Ha az Isten házában nem becsülik — gondolám magamban, — Isten-ért, becsülnék meg bár Napoleont. Igen megörvündtem, midőn a pap magyarul is megszólalt, ha bár legutóljára is, és tudatta, hogy jövő szardán Urapja és az ausztriai császár ő felségének névnapja leand; fölívja ezért magyar híveit is, hogy imádkozni felgyülekezzenek. A kath. templom környéke, de csinos, képei művészek, lelkesze kolozsvári magyar ajku, de sokáig mulatván kulföldön, kissé elfeledte anyanyelvét. A kath. egyháznak nincs iskolája, a gyermekek idegen nyelvdekben vagy csak a szülői háznál növekednek.

Szintársulat is mutat jelenleg itten kettő, egy gyengéből lett két rozsz; egyik elment a Fokszán muntyén, másik la Moldovén. Ők együtt meg nem tudva egyezni, csináltak disznóit, s mégis nem róstelik éppen ok biztatni uniora a közönséget. Az este én is elmentem az egyikbe, hol az a jó legalább meg van, hogy erdélyi zenészek játszanak; két rövid felvonásos vígjáték után, kijött egy cifra sujtásokkal behálózott muntyén, kezébe kétesövű löszet, övében pisztolyt s egy keserű, keserves nótával igyekezett az unio diésőségéről kánczaltatni a közönséget. Ez esti bevétel az ezelőtti négy héttel leégett Tekucs lakosai segítségére ajánlatot fel: közönség ezért oly nagy volt, hogy több meg csak egy is be nem férhetett. — Isten önnkel, kívánja a bukaresti levelező.

Dézs, szeptember 7-kén, 1858. — Ő cs. k. Ap. Felsege kegyelméből az erdélyi református papságnak utalványozott dezma megváltási összegből a mi papjaink is kapnak részt, a helyben kiszolgáltatni szokott papi negyed megváltása díjában, mely javadalomért az erdélyi t.

egyházi főtanácsos kívül, a keblü egyházi előjáróságot is köszönet s méltánylás illeti az eredményes közbenjárásért. Teljesül hát némely helybeli reformátusok hű óhaját, a mennyiben a quarta-kiszolgáltatás megszűnik, a maga rendjén is volt a régi hűbéri rendszer ezen utolsó maradványát is eltörölni, ámdé azért nem kívántam azt, hogy az egyház felvirágzására irányzott, tehetségeinkhez képesti áldozatkészség is megszűnjék, s igen a maga rendjén lenne, hogy ha helybeli reformátusaink, habár nem is quarta czim alatt, abban az arányban, a melyben a negyed-adás terhelte menekültek, járulának a nevelési ügy előmozdítására, az iskolák virágztatására; jó alkalom nyílnék egy-egyszer mind a régen pengetett német tanítói álomás felállítására, a mely nyelvt most a legszükségesebb tantárgyak közé tartozik, s mi, valjuk meg az igazat, eddig kissé el volt mulasztva.

Gazdasági rendtartásunknak váratlan fordulatot adott egy véletlennek nevezett esemény, mit azonban előre lehetett gondolni, mégis kecsületlen találta gazdáinkat; a városi közcsorda ugyanis tegnapelőn bevonatott, s kinek nincs saját legelője, istálló környelten tartani marháját, nagy áldozattal a takarmány szűke miatt. Ezen intézkedést azon körülmény tette szükségessé, hogy az eddig közlegelőnek használt hátrészen megkezdődött a vetés, az ezutánra legelőből kinevezett fordulóban pedig még nincs megérve a leszedendő törökbuza. Most már van zaj, baj, láma és zúgolódás, a commassatio el leneinek boszantására. Miben is áll a nagy hűhóval pengetett tagosítás nótája Dézsén? vagyik tudni az előzmények után az olvasó, elmondom. Egy bizottmány nevezetett ki a mikéntnek kidolgozására, miután elvileg a tagosítás elfogadtatott; a bizottmány készen is van munkájával, de a birtokosság eleibe még nem terjesztetett, mivel a bizottmány elnöke azóta alig egy párszor fordult meg Dézsén, miért nem helyettesítenek önk elnököt, kérdeni lehetne a tagoktól, kikről elmondhatni: „dum Roma deliberat Sagutum perit.“

Nem tehetem, hogy fel ne szóljalak némely hirlapok azon eljárása ellen, miszerint az érdekebb híreket nemcsak hogy a forrás megnevezése nélkül veszik át más újságokból lapjaikba, de azokat nagyitva vagy elferdítve adják elő, hogy a hírek első kézből jötteknek lenni láttassanak; ime egy példa a sok közül. Egyik közlelő tudósításból arról értesítom a „K. Közlöny“-t, hogy Dézs városa közszolgáltatás, felsőbb jóváhagyás reményében 50 rft. állattenyésztési jutalmat határozott ki: tuzni a Kolozsvárt évenként megtartatni szokott állattalkáltsón; egyik lapban ezen hír tit alában vételezt: At: Dézs városa közszolgáltatása örökidőre 50 pft. állandó állattenyésztési jutalomdíj tüzött ki a kolozsvári állattalkáltsón; a másik azt írta: Dézs városa közszolgáltatása 1000 pft. örökös alapítványt tett (hihetőleg az 50 rft. tőkéje számítatván ki) állattenyésztési jutalomdíj fejében, s felszólítja mind az 52 megyét, hogy magokat megsegényítettnek ne engedjék; és ime megérkezett a szükséges felsőbb jóváhagyás, melyszerint az 50 rft. jutalomdíj a nevezett célra három évre a dézsi majorsági pénztárból kiadandó, jóváhagyatott, mely hitellességgel bírhat az örökös alapítványról tudósítás, s mennyire helyeskelhető az ilyen módú eljárás, megítélni a közönségre bízom.

emberekre, e diszpeldány leírását adnám, de végre is hasznontalan dolog lenne, mert a ki életében egy ily zugarszlant látott, ismeri az egész fajt. Egyik jobban hasonlít a másikhoz, mint két vízcepp. Ez embert lehetett volt magamtól eltávolítani.

Minden reggel fölkeresett sétám közben, és a legnagyobb lelkiismeretességgel tudatta velem, hogy mi új hír kering felőlem a városon. Hiába! vittem át a társalgást más tárgyra, hiába biztosítam, hogy miattam bármint beszélhetnek a jó emberek, ő körülhellen maradt, mint a halál.

Egy reggel fontos, boszuságot szinlelő arccal lépett előmbe:

— Gondolja csak ön, jelenleg azt mesélik önről, hogy ön nejét egy volt udvarlója, Tarnaytól félt, és ezért folytat oly elzárkózott életet. Ha hallotta volna ön a gúnyos megjegyzéseket...

Tudtak-e ennél többet? valószínűleg nem; de az a hír oly váratlanul jött, és annyira felbőszített a kisvárosi közönség, és annak mellő képviselője ellen, hogy enuralmat csak részben tudtam megtartani.

Mosolyt erőltetve mondtam: — Idegen ügybe hivatlanul avatkozni lovagialanság, és ezért boszantani tudna az ügyeimbe beleavatkozás, de mivel annyira számandó emberektől ered, csak nevetni tudok felette.

Ugy kell lenni, hogy arczikefezésem, és szavaim az erőltetett mosolyt meghazudolták, mert a bős-arszlán megütödvé tekintte reám, és?... gondold, őt is sértő szavaimért kihívott? Oh nem.

Sietve, udvariasan köszöntött, és lehelő gyorsan távozott alkalmasint, hogy melőbb elbeszélhesse, miú hatást idéztek nálam elő szavai.

Ez felbőszített magam ellen is, és a lehető legrosszabb kedélyben barangoltam szanaszét, perczenként mind jobban felfingerülve.

Azt hittem, hogy tudják elzárkózott életem való okát.

Es juthattak másként annak nyomába, mint Tarnay nyomorú eljárása következtében:

E gondolat egészen felbőszített, egyszersmind meggyőzött a felől, hogy hasznaltan kerülöm a botrányt, és így nincs semmi okom kimelni Tarnayt.

(Folytatjuk.)

KÖNYVISMERTETÉS.

„Hory Farkas költeményei“ Kolozsvárt, Stein János bizománya. 1858. Ára füzve 2 rft., diszkötésben 2 rft. 50 kr.

Az előtünk álló versgyűjtemény egyik becses terméke a kolozsvári sajtónak, mely egy idő óta minél élénkebb, s összes nemzeti irodalmunkra nézve feltűnő munkásságot kezd kifejteni. A mint Hory verseire az előzetési iver szétküldtetek, azonnal fölgerjedt kíváncsiságunk s örömeményünk, együtt láthatni jeles költőknek, lapunk tárczája után is ismert jó szabású összes verseit.

Állapoztuk most a már kész, s az itteni sajtóviszonyokhoz képest kellő csinnal kiállított, összesen 467 lapra terjedő kötetet; s annak szinte mindenik lapján azon sajátságos előadási módorra bukkanunk, mely által Hory megkülönbözteti magát.

Ezek nem egy tehetetlenül olvadózó szív lágy érzéseit, nem is sas-szárnyakon fellegetet verdes képzelet szívet-rázó hangjai; ő az élet színén, s ott is igénytelen körben jár; legkedvesebb tárgya a falusi élet, s előadásának színezele a falusi humor, a legalálisan magyar élet sajátságaira épített didaktikai iránynyal.

Érzelmek nyerek kissé, az iskolai élet reminiscenciáival, éppen ezért sajátságosak; de mindig erkölcsi s hazafiasak; gúnyja jól találó azon kör eszméi s fogalmai szerint, melyre hatni kíván, s melyből éppen ezért tárgyait, érzelmét s fölfogását meríti. Előadásának sajátságánál fogva verseitelen valami magyar adomaféle színezet ömlik el; ő nem csinál ábrándokat, hanem tanítva derült kedvben van; nincs nála világlájdalom, életunalom; de van jól talált ostromcsapás itt-ott a nép erkölcsi hibáira. Más-kor meleg ösztönzés azon életmód szeretetére, melyen szinte kiválólag a magyar nép sorsa, jóléte megfordul, mely szinte a falusi-életben, a földmívelésben határozódik.

Mind a tiszta, értelmes, és könnyen folyó nyelvezet; mind a kitartólag becsületes jó irány; valamint más részlől az elevensége főkint az egészséges humor általi elevensége ajánlatossá teszik ezen mű megszerzését, melyben a nemzet fölcsinálott kezdve, a nép legalsóbb osztálya g mindenki, részint kellemes szórakozást, részint okulást nyerhet, s hol ha van is néhány versezet, mely tartalmának érdektelensége miatt ki-maradhatott volna, de a nagyobb rész élvezetes olvasmányt nyújt.

Ohajtandó volna, kiválólag a falusi birtokosok, papság és nép figyelmét e műre fordítani. Sokszor hallottam kérdetzeti: minő művek volnának a nép olvasmányaiul ajánlatóbbak? s Hory versei e czélnak is bizonynyal megfelelnek. A nép szeretné és tanulna belőle; mert képei tiszták, tanulságai az élet körében forgók, és így könnyen felfoghatók; igen sok versének alapirányában filozófus emlékedettség van, és mindenikben józan morál; elég erre példaul csak a „Haldokló nagypapa“ című szép költeményét megemlítenünk. Genre-képei, melyek a falusi, mondhatni ekleziási élet köréből merítvők, valamint költői beszélei, melyeknek

alapeszméje szintén a nép fogalmaihoz, és sorához van szabva, megérdemelnék, hogy a nép kezén forgó erkölcsi irományok helyett, ott a népevelés szent célja végett szétterjesztessenek, s valóban, ha hazánkban népevelő-társulat léteznék, nem ajánlhatnánk inkább egy gyűjteményt Hory verseinél, melyből igen tanulságos, s a nép által is kedvelve fogadandó népies kiadást lehetne rendezni.

Balladái általában emlékedettek, és hazafiasak. Beszélei közt a „Vörös kereszt“, „satyrái közt „Griseldis“, „Bodi Peti tapasztalásai“ stb. részint erkölcsi irányúnál, részint eleven kidolgozásuknál fogva kitűnők. „Elet-alkony“ című versezetében azon szép filozófus hangulat uralkodik, mely Csokonai „Lenni vagy nem lenni“-jében oly emlékeztet. — Érdekes, s a népnél kedves olvasmány lenne a „Vén földmívelő“ című versezet. Néprégi nagyobb részint elevenek, s érdeket gerjesztők; népdalai kevésbbé sikerültek.

Egész végig Hory versezetén, mindamellett, hogy inkább vidám kedély, szép humorral van irva, sehol semmi triviál nem találhatni, a mi a költészet ezen betyároskodó korszakában a költőnek valóban becsületére válik.

Egy barátunk Hory versgyűjteményét vidáman rotyogó töltött káposztához hasonlítá, melyből se a bors, se a jól összerakott tölték nem hiányzik, s mely eredeti magyar eledel is; és ezen hasonlat jól összeillik azzal az étellel, mely jó magyar arccsal, mely a könyv elején diszlik, Hory Farkas földi alakját mellközépig nagy hűséggel ábrázolja.

A könyv kiállítása Stein kiadónak dicséretére válik; a legőszintébb meggyőződéssel ajánljuk az olvasni szerető közönségnek, ezen versgyűjtemény megszerzését, mely az unalmas téli estvéken kedves szórakozást fog nyújtani.

D. D.

Dézs. városa közönsége nem szegyenlené meg magát ugyan ilyenmő határozatával, de jelen körülmények viszonyai s pénzügyi helyzete örök-időkire adományozást most meg nem engednek. Mindenki bárcsak annyit tenne, mennyit körülményei engednek a mostani viszonyok közt, eleget tett kötelezettségének s fel fog virágozni a hon, a hazai gazdaság, tudomány, művészet és mesterség; az ilyenmő köteleesség teljesítése elismerést érdemel, s ennyiben megilleti a méltánylás minden szőpre, jőra hajlandó közsegánácsunkat.

Fortuna istenasszony megint nyájasan mosolygott Dézsnek egy szilagyecsehi napi-dijnokra, ki egy pftot adott egy borszállító szekeressnek, hogy tegye lutriba álmódott három számát Dézsnek; a zsidó lutris nem akará elfogadni a számokat, mert sábes volt, felkérte hát közbenjáról hazi szállást-adó gazdáját, kinek sikerült, mint jó száju szőcsmesternek, a számokat feltenni egy fazekasmester segédelmével; a számok kijőnek, a fazekas észreveszi, megmondja a szőcsnek, a szőcs fogadott-székérrel utána megy a fuvarosnak, a fuvaros most hozza a diurnistát a 12000 váltó forint átvételére, a collector bálusására, ki maga is csak most tudta meg a második húzás után, hogy mily nagy tőrnő van, mert elnézte a számokat, tudni is a nép azóta a szerencse-csarnokába, s nem csodálkozhatni, hogy már nemcsak a n.-szebeni, de a temesvári lotteria is bizományt nyitott itten. Minden egyes siker mellett azonban szomorú dolog, midőn csak a vakorszáni bizakodásban várjuk szerencsénket. r. l.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

* A magyar Gazd.-egyesület választmányá szept. 1-őjén Pesten gyűlést tartott. E napig rendes kamatozás mellett biztosítva van 306 alapító tag után 107,861 forint, továbbá 1858/63 évekre 10 pftal mostanig jelentkezett évdias rendes tagok száma összesen 529. A gyűmőlestermés gyenge sikere miatt az idén nem lesz gyűmőlc-szállítás. Korizmiés L. alelnök ur előadása szerint a Konstantinápolyba utazása alkalmával ott bemutatandó bormustrák már útnak vannak indítva. A b. Sina S. által a juhtenyésztés emelésére tett 50 aranyos pályázatnál dr. Czichert Robert lőn nyertes. Som-sich Pál szót emelt, hogy a választmány az egyesület részéről ténne lépéseket az iránt, hogy a mezei rendőrség és büntető eljárás hiányosságából eredő azon tömérdek bajok ellen, melyek a mezőgazdát károsítják, a m. kormány segélyével minél hathatósabban intézkedni lehessen. Az ősi közgy. nov. 17-re lőn kitűzve.

* A közfigyelmet városunkban néhány nap óta nem kis mértékben foglalkoztatja egy kút, a mely a Szinutczában jelesb ügyvédeknek egyike, U. Sámuel ur telken ásatván, közönséges édes víz helyett igen sájsátságos ásványos vízzel kedveskedett. Már hordatják és iszák is, még pedig nagy mértékben. A kút tiz ől mély. A víz maga most vételettel szigorubb vegykémlet alá. Jővő számban reméljük közelíthetni a vegyrészeket is. Bezzeg szerencsésen jár a telek tulajdonosa, ha kitálal súlni, hogy a kút valami csodálatos gyógyerejű forrásból táplálkozik. Bár úgy lenne.

— Moesári György gymnastikai intézetére figyelemztetjük az ifjúságot, kit itten az egykorú Tivoliban tartja leczkét esti 5 órától 6-ig. A gymnastikai gyakorlatok, melyek a test erősítésére s az emberi alak és mozdulatok ügyesítésére szolgálnak, méltó tárgyat képezik az ifjúság fontosabb tanulmányának.

— Megjelent „Egyházi Könyvtár”, a magyar reformált vallás nép számára, kiadja a tisztázott reform. egyházkerület. Szerkeszti Révész Bálint. Nyomt. Debreczenben. Tartalmát képezik: 1) „Kibocsátó szó”, Balog Péter h. superintendensől. 2) „Szózat a magyar reform. néphez”, Révész Bálintól. 4) „A szentírás, mint Isten kijelentett igéje sat.” Tóth Mihálytól. 4) „Jézus élete”, Menyhárd Jánostól. 5) „Az apostoli kor története”, K. Tóth Mihálytól. Ajánljuk e fontos vállalatot protestáns egyházaink s lelkeszeink figyelmébe.

— „Aradi Hírlő” czim alatt az ottani tudakozódó-intézet tulajdonosa, Grünvald Manó ur, egy heti-lapot indít. Öröndetes jelenség az, ha minél nagyobb tért foglal el napi irodalmunk is.

* Bárd Balducci Antal, a pesti ref. theologiai intézet alapját 12,000 pft adománnyal gyarapította. Csaba községe egy réal és két népiskolára a főséges koronaherceg születése alkalmából 55,000 pftot szánt, Mező-Túr városa pedig 10,000 pft tőkével takarékpénztárt alapított.

* A Magyarországra vándorlás maniját a hannoveri hivatalos lap meglehetősen lehangolta, megmagyarázván, hogy azon három német colonia, melyeket Magyarországon a hannoveriek állítottak, itten milyen drága pénzért kapnak földet. Az első colonia, mely Sz. Miklós községéhez tartozik, 300 holdért 300,000 forintot fizetett; továbbá agenseik által sokféleképpen megcsalattak, úgy hogy végre

most legszerényebb reményeiket is kielégíten kell látniok.

* A párizsi protestánsok a közoktatási miniszteriumhoz, közelebből engedélyért folyamodtak, hogy egy új templomukat a sz. Lázár-utczában megnyithassák. A miniszterium megtagadta a kért engedélyt, mire a consistorium gyűlést tartván, emlékiratot intézett a miniszterhez. Rouland ur, a közoktatási miniszter, kinyilatkoztatta aztán, hogy a kormány nem ohajja a protestánsok terjedését Párizsban; egyébiránt e tárgyat közelebből megvitatandja a consistorium elnökevel. A consistorium elnöke, Guizot ur, rögtön elment a miniszterhez, a ki följegyezte előtte a kormány nézeteit. Guizot ur szavába vágott volna, hogy hasonló indokok továbbá magyarázata fölösleges. A kormány terjeszse azt elő a törvényszék előtt; a párizsi protestánsok el vannak határozva: templomukat hivatali engedély nélkül is, csupán a szabad vallásgyakorlat kimondott elvére támaszkodva, megnyitni. E nyilatkozatra Rouland ur azt felelte, hogy a császár utasítását fogja kérni. Azonban a párizsi protestáns consistorium komoly előkészületeket tesz a templom megnyitására.

* Erkel Ferencz, a pesti nemzeti színház karnagya, levelet kapott a francia állam-miniszterium föltitkárságtól; abban fölkeretik, hogy közölje: minő hangolással élnek nálunk, s küldje meg a hangvilágot, mely nálunk használatban van. Nem kívánják ingyen.

* A „Delejtű” írja, hogy Genfben Puky Miklós nyomdász hazánkba sajtója alól angolból magyarra fordított díszes kiállítás munkáit kerülnék ki, mint ez tudva lévő dolog. De Genfben kivüle még számos magyar művész él. Legközelebb Dessewffy Dénes hazánkba ottani gyárából pompás zsebórákat kerülnék ki. Ez órák egyikén ékességül Magyarország czimere zöld zománcban, másikon pedig e magyar szó: „Emlék”, az arany-tokok belsején pedig e magyar felirat: „Dessewffy és társa Genfben” olvasható.

* Poroszországban a kir. helytartó rendelete következtében, oly házak előtt, a hol beteg van, fehér zászló tétetik ki, melynek láttára a nélan aravonuló katonaság a zenét, dobpergetését és trombitaharsogtatását félbeszakítani köteles.

Gabonaár. Szeptember 16-dikán, bécsi mérője ezüstben. 1858. — Tiszta búza 3 ft 32 kr. Elegy búza 2 ft 40 kr. Rozs 2 ft — kr. Árpa 1 ft 12 kr. Zab 1 ft 8 kr. Törökbuza 2 ft 56 kr. Pityóka — ft 48 kr. Marhahús fontja — ft 5 1/2 kr ezüstben.

KÜLFÖLD.

Anglia. — A Stambulba utazott lord Redcliffe nézve nem írják többé, hogy neki diplomaiati missiója van. Állítólag utasítása volna a montenegrói ügyet illető minden pontban az ausztriai internuntiusal karöltve járni. E szerint azon hírek, mintha Ausztria és Anglia közt ez ügyre nézve véleménykülönbség léteznék, alaptalanok.

— Az angol tengeri-erő 5000 emberrel szaporították, s a 10,000 part-őrt dandárokká akarják szervezni. Továbbá a kenti és sussexi partok hatalmas ágyúkkal szereltetnek.

— A stambuli követ Sir H. Bulwer biztosította volna Lesseps urat, mint ezt Londonba írják, hogy a brit kormány a suez-i csatorna ellenzésével felhagyand.

— A legújabb angol lapok közlik Orleans herczegnének 1855. jan. 1-jéről kelt végrendeletét; — a nemeslelkű, súlyosan megpróbált nő ennél szebb emléket nem tehetett magának. E végrendeletből a következő helyet veszszük ki: „Ajánlom fiaimnak, sohase feledjék, hogy az Isten félelme minden bölcseség kezdete, vezér, világító, s támasz a balsorsban. Ajánlom nekik, hogy azon tanokhoz, melyekre gyermekkorukban oktatva voltak, hűvek maradjanak, egyszersmind politikai hitvallásukat szilárdan megtartsák. Cselekedjenek a szerint mind a balsorsban és száműzetésben való kitartásuk, mind szilárdság és feláldozó hazaszeretők által, ha az események folyama őket hazájoknak ismét visszaadná. Franciaország, a szabadságának és méltóságának ismét visszaadandó Franciaország számíton reájok, ha becsületének, nagyságának és érdekeinek védelme forog kérdésben, s találja fel benők nagyatyjok bölcsességét, és atyjok lovagias erényeit. Gondoljanak mindig azon

politikai elvekre, melyek házuk dicsőségét alkották, melyeket nagyatyjok a trónon hiven szem előtt tartott, s melyeket atyjok, mint végrendelete mutatja, buzgóan a magáévá tett. Utolsó rendeletei voltak az irányadók neveltetésükben.”

— Az atlanti távíró még mindig nincs rendben, s azért részvényei 1000 fontról 600 és 500 fokra szálltak le. Azonban bizton vélik állíthatni, hogy a megszakadt közlekedés nem sokára helyre lesz állítva, és hogy a megromlás valószínűleg az alattság európai végének szerfeletti rángatásából származott, melyet az össze foglalt részdoronyok meg nem győztek. Csak attól függ most, hogy az alattság végét megtalálják és azt egy új darabbal kijavítsák. Mint írják, a rángatás az iföldi partokon történt, minek az igazgatóság az oka, mert az alattság a partok mellett nem volt eléggé oltalmazva, nehogy a hullámozás azt elszakadással hanytorgassa.

— Mig Angolország India visszahódításának terhes munkájával vesződik, — s ennek befejeztével kezdődik aztán a kormányzásnak rendkívüli nehézségekkel járó munkája: egy már, nem nagyon távol színhelyen új, nem kevésbbé komoly események vannak készülőben. Új-déli Wales-gyarmatban azon eszme támadott, hogy az ausztráliai gyarmatokat mind egy szövetséges államná kell alakítani egy közös congressussal. Három törvényhozó-gyűlés már el is fogadta a tervet, s Új-déli Wales most a főkormányzóhoz azon kérelmet intézte, terjesztse ez ügyet az összes gyarmatok tanácsai elé, hogy a congressus aztán összgyűlhessen. Tisztán láthatni, hová vezetend e terv, szükséges következményeiben. A legifjabb világ rendkívül gyors ifjúsági életet fejt ki. Ausztrália rövid idő alatt nagy jelentőségre emelkedett, s már teljes eszmélettel is bír ez iránt. Anglia nem tehetend egyebet, minthogy Ausztráliának ezen kívánságát betöltsé, habár ez által tulajdonképpen előre aláírandja a jővő ausztráliai uniónak függetlenségét.

Franciaország. — Napoleon herczeg, s Morny gróf beszédek által jőtköny hatást tettek, habár hiába látszatok volna is vesztegetni a szót. Anyagot adtak a francziák egy társalgásra, s vitatkozásra, és ez egy oly szelleműs népnél nem csekély fontosságu. Azonban furcsán vannak a francziák a „decentralisatio” themájával, ők a centralisatioba annyira bele-kristályozták, hogy az attól elválást semmiképpen se tudják képzelni. Sőt sokak előtt a decentralisatio egy jelentőségnek tetszik az ország felbomlásával, s enyészéssel. Ez alkalommal ismét behízonnyul az, hogy a francziák az ő változékony természetök mellett is oly sok dologban mily conservatív nemzet. Nem igen van nép, mely történeti hagyományainak inkább állana uralma alatt, s a centralisatio valóban nagyszerű történettel dicsekedhetik, s ezáltal oly szentelt hagyományává lett, hogy az igazi francia még a gondolatól visszaborzad, hogy bonczolgassa e rendszert. Az egész nemzet éppen csak Páris felé tekint, örül e város fényén, s dicsőségén, s majdnem ázsiai resignációval szokta onnan fogadni el betűszegint az élet minden viszonyaiban szabályt és törvényt. Csak a centralisatio külsőleg nagyszerű politikai előnyei vannak a népnek emlékeztetésben, s azok mellett felejtli a sok belső hátrányt, s szem elől veszi egészen a szabadság hiányt, mit e rendszer tulzása szükségképpen hordoz magával. Maga Heine is, a ki oly nagy mértékben lett volt párisi, a francia centralisatióról ime gunyoros szavakban nyilatkozik: „Midőn én Franciaországról szőlok, ezalatt csak Párist értem. Mit gondolnak a tartományok, oly közönyös dolog, mintha tudni akarnám, mit gondolnak az én lábaim. A francia tartományokban lakó emberek hasonlítanak a mértföldmutatókhoz, melyek Páristól nagyobb, vagy kisebb távolságukat homlokukra jegyezve hordozták.

— Nem valószínűtlen, hogy Morny gróf valóban a császár tervét jelentette ki.

Nagyszerű, de rendkívül nehéz tervhez fogott volna III. Napoleon, s nem csak a nagy tömeg előítéleteivel, hanem az egész burocratiái sereg szellemével is kellene megküzdenie. Egyébiránt itt nem csak egy Franciaország népeletére nézve rendkívül jőtköny közigazgatási reform forog fenn, hanem ezen felül azon kísérlet is, hogy az új dynastiát új alappal lehessen megerősíteni. Ha sikerülne III. Napoleonnak a decentralisatiót czelszerű módon keresztülvinni, ezáltal a maga trónjának oly lámaszt szerezne, mit valamennyi szerencsétlen előde nélkülözött.

— Az algiri kereskedelmi szabadságok életbe-léptetése még éppen nem bevégezt tény, s ekkorig csak annyi van megalapítva, hogy az Algiriának nem fizetendek beviteli vámot Franciaországba. Napoleon hgnek Algirba utazása sincs még megállapítva. Egyébiránt az Algir és Constantine tartományok emancipatioja befejezett ténynek tekinthető. Ügyeiket ezenel egyenesen Párisból fogják igazgatni, és nem a főkormányzó irodájában — feledni.

— A legitimista érzületeiről ismeretes Poitiersben néhány nap óta nagy igazgatóság létezik néhány ottani legitimistának a rendőrség általi törvényes üldöztesénél fogva. Ezek a köznyugalom háborításával vádolják, minthogy gróf Chamborhoz neve-napja alkalmával szerencsekívánatot intéztek, oly vétséget, mely a biztonsági törvények szerint két havi — egy évi fogsággal büntetettik, s ha e személyek elítélteknek, a törvény őket azon politikai fegyenczek rovatába sorozza, kik ellen kivételes rendszabályok léptethetők életbe. Az igazalom nagy, s a főnök e város legitimista egyleteit bezáratta.

— A kormány egy szakértőkből álló választmány által azon kérdést nyomoztatta: vajjon a villamos távíradó sodronyoknak löpor-raktárak melletti elvonulása veszélyes e? Az előadó Pouillet oda nyilatkozik, hogy azon villamos folyamok, melyek a távíró szolgálatára előidéztenek, nem veszélyesek; ellenben az atmosphaerai villanyosság, ha a villám a sodronyokon végig simul, a löpor készletekre veszélyes lehet. A választmány tehát azt indítványozza, hogy a szabad ég alatt lévő sodronyok földalattiakkal pótoltassanak, mielőtt a vonal a löporraktárak mellett 100 metrenyinnél közelebb vonul el; a földalatti sodronyvezetések közelében pedig 15—20 metrenyi magas karókra villámhárító alkalmaztassék, mely a földalatti vonaltól egészen szőzában biztosítsa a villám közvetlen behatásai ellen.

Oroszország. — Amur tartományának Chinától való megszerzése, mint Oroszországból írják, Sziberia iránti gondoskodásból történt. Évek óta foglalkodnak e roppant kiterjedésű ázsiai ország déli részének gyarmatosításával; át kelle látniok, hogy bevándorlás nélkül minden miveltésgis kísérlet sikertelen marad. A szőnyűten hosszú és bajos száraz úton nem tehetének szert a becses embertőkére, szintoly kevéssé tengeri úton a fagyos Kamcsatkán keresztül. Sziberiára nézve egy kényelmes és kockegtető bemehtő pontról kelle gondoskodni, mely később a miveltendő tartomány kivitelének is szolgálhasson.

— Sz. Pétervárról azon fontos hírt közlik, hogy az orosz császár csupán testvéreinek jelentését a kaukaszusi állapotokról várja arra nézve, hogy az ottani harcok folytatására nézve végleges határozatot hozzon. Az eddigi vér- és pénz-áldozathoz semmi arányban se állván az eredmény, valószínűleg már Miklós czár is felhagyott volna ama harczzal, ha az által az ország katonai becsületét nem hitte volna compromittálva lenni. Végre azonban mégis véget kell vetni az eredménytelen küzdelemnek! S ezért Sz. Pétervárott azt suttoják, hogy a császár épp ezért bizta meg testvéreit az ottani hadsereg szemléjével.

— Sz. Pétervárról szept. 2-ról írják: Tegnapiótt borzasztó explosio történt Othe a gyárhelyen, közel Sz. Pétervárhoz;

a fellobbanás következtében az ottani löporgyáregyületek, raktárak, víz által hajtott 14 gyár s számos más épület részint a légbe vetettek, részint többé-kevésbé megromogáltak. A nagyszerű fellobbanás összesen 1500 pud (60,000 font) löport semmisített meg, 33 munkás halált, és 37-en sérülést szenvedtek. A rendület Sz. Pétervárott is nagyon érezték.

Spanyolország. — Spanyolországban a királynő vonakodik azon rendelvény aláírásától, mely által O'Donnel az irányában ellenséges indulatú cortes-gyűlést fel akarja oszlatni. A reactio e gyűlésben igen számos képviselőt talál, s valóban nehezen megfogható ellenmondás fekszik abban, hogy a királynő O'Donnelt kormányra hívja, de nem engedi meg azon akadályok eltávolítását, melyek a jelen miniszteriumra nézve a kormányzást teljesen lehetetlenre teszik.

UJ POSTA.

Van már egy tökéletesen biztos kezünk arra nézve, hogy Franciaország politikája valóban a legmélyebb békét lehel. Kicsoda-micsoda legyen e kez, azt sokba fogadnánk, holnap regge-

lig se fogná békeszerető olvasónk kitalálhatni. Megmondjuk hát rögtön: hát Walewskiki grófnak kedve, s mint birlik, bölcse megkatarított ideje is volt egy öt felvonásos vigjátékot írni, ily cím alatt: „a Dandy“. s most éppé e vig szülött utolsó átnézésével foglalkozik. Ha már a francia külügy-miniszternek van ideje s ráérkezése komédiákat írni, úgy Europa politikai helyzetének mégis csak nem lehet igen kuruczul állani. Igaz, hogy Richelieu u. bihorok is irt egy szindarabot, de Walewskiki gróf nyilván nem Richelieu, s ennél fogva föltehetni, hogy ötlet hívatának ügybajai legalább mostanában nem veszik erősen igénybe. Valójában most mindenfelé is oly mély nyugalom urakodik, a milyent régóta nem tapasztaltunk; egyetlenegy jelentősebb kérdés se nyomul előtérbe. Jól értesült párizsi levelezők szerint az orosz-francia pártfogók jóformán felhagynának azon kívánságukkal, hogy Montenegrónak tengeri kikötőt adjon a Porta s Ausztria azt jó vagy rossz szemmel kénytelen legyen elnézni. Csupán a távol Ázsiából fog a fegyverzaj talán még egy ideig felénk hangozni. Franciaországnak valóban szándéka hadat indítani Cochinchina ellen, azonban nem az angolok, hanem a spanyolok által fogná magát segítettetni,

mely neki a Philippi szigeteken állomásozó ezredeit rendelkezésére fogná adni; a China ellen működött francia haderők is e czélra fordíthatnának s így a sikerben éppen nem lehet kételkedni. A francziának főczélja az angolnak azon vidéken mindenható befolyását ellensúlyozni, — újabb bizonyosság a nyugati szövetség bensősége s azon ösztönesség mellett, a melylyel Franciaország az ő brit szomszédjának „a fenőseget“ a világtengeren, s az Európán kívüli országokban hajlandó odaengedni.

— Londonból, szept. 11-én. A nyugati hatalmak győzedelme Chinában tökéletes; a Chinávali szerződés már Londonba is megérkezett. Az által minden eddig jelentett engedmények megerősítettek. Az angolok állandó követséget fognak tartani Pekingben. A szept. 14-ki „Moniteur“ is Gros bárónak egy f. évi jul. 7-ről kelt sürgönyét közli, mely szerint a Franciaország s China közt kötött békeszerződést a chinai császár jul. 4-én megerősíté. Ennél fogva diplomatai ügynökök családostul állandóan fognak Pekingben lakni. A szövetséges hatalmasságok meghatalmazottainak jul. 7-kén kelle Tiencsint elhagyniok. Mint Londonból táviratozzák, Elgin lord, s Seymour admiral már is elutaztak Ja-

pánba. Sz. Pétervárott nem igen fognak örülni a nyugati hatalmak vívmányai felett. Az „Éjszaki Méh.“ Chinának az angolok s francziák általi meghódításából azon veszélyt látja támadni, hogy a chinaiak ereiben is majd buzogni kezd a harcziasszellem; de előre is figyelmezteti őket arra, hogy éjszaki határaiknál egy erős szomszédjok s állandó szövetségstársuk legyen. Hajh, de örülhetnek is a chinaiak e drága szövetség nyeresén.

— Lyonból kelt tudósítások szerint ott utolag befogadások történtek, hírszerint a Marianne-társulatnak egy elágazása födözöttetett fel.

Párizsi újabb tudósítások szerint ott igen nagyon ügyelnek a bevitelnél és forgalomban mindenre, a mi távolról is gyilkoló vetgolyók színét viselheti. Sőt erősen állítják, hogy találtak is efféle vetgolyókat bizonyos konyhabeli forma alá rejtve.

Sajtóhírb. Mult szám, 307 lap, 3-dik has., 32. sor. Amerika helyett olv. Anglia; 308. lap, 3-dik has., 14. sor. Jane helyett olv. James.

Bécsi börze. — Szeptemb. 14-ikén. Erdélyi urbéri papir 82³/₄. Magyar urbéri papir 82³/₄. Nemzeti kölcsön 83³/₄. Arany 4³/₄. (darabja 4 frt 42. kr) Ezüst 5³/₄.

Felelős a szerkesztésért BERDE ARON.

Urbérekárpótlási tüke-utalványozás

A kolozsvári cs. k. megyei törv. után Alsó Rozália öz. Zsombori Istvánné örököseinek sájo-sz.-andrási, sárvári b. u. 1107 ft 2³/₄ kr, — Bocskor Lászlónak pusztakamarási, mezőszombatlelti, m.-szopori, bárei b. u. 4584 ft 21 kr, — b. Bánfi Amália Pekri Lászlónak legithi, magyarói, holtmarosi, dédai, topliczai b. u. 8069 ft 24 kr, — Csontos Ferencnek. mint Kakuci György örököseinek, n.-deveséri, k.-deveséri birt. u. 713 ft 29 kr, — Belényesi Zsigmond Zsófia, Szalánczi Zsuzsanna és Jusztinának maros-bogáthi b. u. 734 ft 16 kr urbéri

kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. nov. 8-ig. Tárgy. nap jan. 10 ke 1859 d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törv. után Tamás Lászlónak mező-dorombi birt. u. 398 ft 49 kr, — Szakadati János örököseinek sz.-lölai b. u. 1158 ft 43 kr, — Siményfalvi Antalnak nagy-oklói b. u. 327 ft 23 kr, — Tamás Lászlónak vajda-szentiványi, unokai, ligeti b. u. 1453 ft 5³/₄ kr, — b. ifj. Wesselényi Ferencnek hidalmási, ugruczi, dragi, komlós-ujfalvi, füzesi, romlói, adalini b. u. 7747 ft 49 kr urb. kárp. tüke és jár. utalv. A követ. bead. nov. 8-ig. Tárgyalási nap jan. 14-ke 1859 d. e. 9 órákor.

A kolozsvári cs. k. megyei törv. után Boér

Elek és Simónnak lövéri, felfalusi, m.-hudáki, m. dádai, f. leházi b. u. 5396 ft 54 kr, — alsó-répi b. u. 1950 ft 54 kr, — Köblös Farkasnak mező-n.-csáni birt. u. 446 ft 41 kr, — Kabós Sándornak m.-gy.-monostori, o-bikálji, ros-kai birt. u. 2189 ft 55³/₄ kr, — Lendvay Józsefnek magyarai, középp.-és felső-peterdi, berkesi birt. u. 4976 ft 53³/₄ kr urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. nov. 8-ig. Tárgy. nap jan. 10 és 11-ke 1859 d. e. 9 órákor.

A szbeni cs. k. megyei törv. után gr. Halter Ferenc és Józsefnek fejéregyházi, héjasfalvi, sárpataki, rétenyi, wallendorfi b. u. 97417 ft 36 kr, — dtdo longodári b. u. 42052 ft 23 kr, — dtdo hévizi birt. u. 17395 ft 52 kr, — Turi

Samu örököseinek vecsérdi b. u. 323 ft 17³/₄ kr urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. okt. 31 ig. Tárgy. nap dec. 29 és 30-dika d. e. 9 órákor.

A szbeni cs. k. megyei törv. után 1) Bodó Józsefnek mihályfalvi birt. után 159 frt 8 kr, — 2) Lőrinczi Gábornak isztaini birt. u. 140 ft 20 kr, — 3) Maurer Victor és Mihály árváknak urmösi, ágostonfalvi birt. u. 6741 ft 13 kr urb. kárp. tüke és jár. utalv. A követ. bead. az 1. és 2-diknak nov. 22-ig, a 3-iknak nov. 7-ig. Tárgy. nap 1 és 2-nak dec. 22-ke, — a 3-nak jan. 3-ka 1859 d. e. 9 órákor.

HIVATALOS HIRDETÉS.

Ezen árverésre, a fönn kiütött nap és óráig, az említett ker. pénzügy-igazgatóságnál írásbeli ajánlatok is elfogadhatók.

Az árverési föltételek mind az említett pénzügy-igazgatóság, mind pedig a kolos-monostori urodalmi irodában, a rendes hivatali órákon megtekinthetők.

Kolozsvárt, szept. 10-kén, 1858.

A cs. k. ker. pénzügy-igazgatóságtól.

(520) (2-2) Nro. 5171 1858

Hirdetmény.

A kolozsvári cs. k. ker. pénzügy-igazgatóság részéről ezenel közhírre tételik, hogy folyó hónap 22-kén délelőtti 10 órákor, az említett pénzügy-igazgatóság irodájában, a kolos-monostori alapít. uradalomhoz tartozó, Kardosfalván fekvő 3 kerékű lisztelő malom, egy ahhoz tartozó molnári ház, két darab rét, és két darab szántó-föld, 11 hold és 710 □ öl kiterjedésben, melynél a kiküldési összeg egyezer és tizenkét forint leendő; továbbá a halászati-jog a Szamos és Nádas-folyókán, Kolos-monostor, Kardosfalva és Bács határán, melynél a kiküldési összeg 80 frt. 1 kr. azaz nyolczvan forint és egy krajczárt teszen ezüstben.

Vegre a Kolos-monostoron, az odaváló egyik lisztelő-malommal szemben fekvő pálinkafőző, mely egy lakóházat, egy pálinka főző házat egy előszobát, egy színt, egy kútat és egy kis veteményes kertet foglal magában, s melynél a kiküldési összeg 123 frt. 18 kr. azaz egy százhuszonhárom forintot és tizennyolcz krajczárt teszen, nyilvános árverés után, három

egymásután következő évekre, t. i. folyó év november hava 1-ső napjától kezdve, az 1861-ik év október hava utolsó napjáig, a többet ígérőnek ki fognak adatni.

A fönnbbi árverésre írásbeli ajánlatok is elfogadhatók, melyek azonban saját kezűleg írva és 10% bánatpénzzel ellátva, folyó hónap 21-ikéig, a helybeli pénzügy igazgatósághoz benyújtandók. Ezen írásbeli ajánlatoknak tartalmazniok kell, hogy az ajánlkozó, az árverési föltételeket teljesen ismeri, és magát azoknak mindenekben alávetni kész.

A további árverési föltételek mind a helybeli pénzügy-igazgatóság, mind pedig a kolos-monostori urodalmi felügyelőség irodájában, a szokott hivatali órákon megtekinthetők.

Kolozsvárt, szept. 11-kén, 1858.

A cs. k. ker. pénzügy-igazgatóságtól.

(521) (2-3) Nro. 5717. 1858

Pályázati hirdetmény.

A kolozsvári tanácsnál egy tollívó állomás évi 300 ezüst forint. fizetéssel üreségbe jöven, ezen állomásra a mglcs cs. k. megyehivatal f. hó 3-ról 747 elnöki szám alatt kelt rendelet következtében folyó évi október 10-keig ezenel pályázat nyitattik.

Ezen állomásra pályázni kívánók arra utasítatnak, hogy ebbeli kérelmüket szabályszerű bélyeggel ellátva, az irt határ-ideig az alólirt városi tanácshoz adják be.

Ezen állomás elnyerésére szükséges, hogy a pályázó a magyar és német nyelv alapos tudását, főleg e nyelvekbeni foglalkozási képességét, iskolai tanulmányai bevezését, eddigi köz-

szolgálatát, politikai s erkölcsi feddhetetlen magaviseletét tanúsítsa.

kolozsvári tanácsból, szept. 4-kén 1858.

(522) (1-3) Nro. 3980. — 1858.

Pályázati hirdetmény.

A Kolozsvár városi egyik seborvosi állomás ürességbe jöven, ezen állomásra, mely évi 200 ezüst forint fizetéssel van egybekötve, folyó évi október 30-kaig ezenel pályázat nyitattik.

A pályázni kívánók arra utasítatnak, hogy szabályszerű bélyeggel ellátandó kérelmüket az irt határ-ideig az alólirt tanácsához adják ki.

Ezen állomás elnyerésére szükséges, hogy a pályázó orvosbeszéli oklevéllel bírjon, s ezen kívül a magyar és német nyelv alapos tudását, valamint eddigi közszolgálatát, ugy politikai s erkölcsi feddhetetlen magaviseletét tanúsítsa.

A kolozsvári tanácsból, szept. 14. 1858.

(523) (1-2)

Hirdetés.

A kolozsvári cs. k. kerületi-hivatalnak f. hó 10-kén 7646. sz. a kelt rendelete folytán ezenel közhírre tételik, hogy a városi pálinka-árulási-jog 1858 október 1-től 1859 szept. 30 káig, a folyó évi szept. 20-kén e hivatalnál megtartandó árverés alkalmával a többet ígérőnek ki fog adatni. Vállalkozni kívánók, ellátva magokat 5% bánatpénzzel, mely az ellátás esetében 10% cautióra emelendő, az árverés napján jelenjenek meg ezen cs. k. kerületi-hivatalnál.

Az árverési föltételek naponként a hivatali órákban megtekinthetők az irodában.

A cs. k. kerületi-hivataltól. Torda, szeptemb. 12-kén, 1858.

KÖLTŐI BESZÉLYEK.

A rabló. Az árva. Nyárlak és Veres Gyuri. A vörös kereszt. Bitó-domb. A kis pástör.

SATYRÁK.

Fiam-uram. Griseldis. Szerelmes. Bódi Páti tapasztalása. Magas költészet.

NÉPDALOK.

I.-XVIII.

NÉPREGÉK.

Hódító Kis Sándor. Az aranysejű halász.

VEGESEK.

Buborék. Életkép. Három számar. Búcsú. Néphymnusz. Napszámos estimája. 1856 aug. 11-ke. Jókai Mihály. Tompához. Mihály napján 1856. Kis fam halálán. Szép kis angyal. Évi végén. Új-évre. Kótaj. Borda. Kis leány. A haladóka nagypapa. Kilyén Ferenchez. A kop-pantó. Legesleges. A koszoru. Gyász-gyere. Szerelmes és vajas kenyér. Bölcsődal. Némhöz. A temető. Szómag. A sorsall. Még egy olyan. Poetico-prosa. Fő-fő. Életalkony. Petőfőhöz. A vén földműves. U. L. barátom kórügyánál. A legkisebb Dózsa. Farsáng. Az erény. A koldusbot.

(524) (1-3) Jóság eladás.

Gróf Pejacevich Márkné, született gr. Bethlen Hermina 3 nga részéről eladóvá tételtek a következő külön önálló jószágok: Szilágy-cseh, Paczai, Mező-szilvás, Spring, Szász-zalakna, Sz.-Anna, és Datkon egy nagy kiterjedésű erdő. Mindezekre nézve bővebben értekezhetni Kolozsvárt, alsó-szén-utca, 347 szám alatt, Dementér Károlylyal.

(525) (2-3) Figyelmeztetés!

Molnár és Török, a tokaihegyben birtokosok, valódi tokai saját természetényi borokból rak-tárt állítottak Kolozsvárt, Tauffer Ferencz, s Vad-macska" című fűszerkereskedésében, hol is palaczkja 1, 2, 3, és 4 ezüst forintot kapható.

Ugyanott igen szép jaczhint-gyökek is kaphatók, mely a farságon nyílik, darabja 18 krajczár ezüstben, vidéki megrendelésekre a pénz-beküldése kérietik.

(526) (1-1)

Blanks Ottó.

plastikai

Világtárlata

a városi redout teremben Kolozsvárt. Az 1-ső ciklusa csak csütörtökig, szept. 23-ig. Magában foglalja Konstantinápoly, Athén s Egyiptom nevezetességeit, az ókori építészet romjait, üvegpalatát és krinolin-trélat Bertramtól.

Naponként 10 óratól 12-ig délelőtt — s 4-től 9-ig este. Bemenetel ára 18 pkr; 6 személy együtt 1 pfrt 12 krt fizet.

(488) (5-6) Stein Jánosnál bizományban megjelent és minden könyvtárusnál kapható:

Hóry Farkas

KÖLTEMÉNYEI.

Ára fűzve 2 frt, kemény kötetben 2 frt 20 kr

diszkrétetben 2 frt 50 kr.

Tartalom:

GENRE-K

Új ípar-ág. Szűcs Pál gazda. Berki Ferencz. Politicus egyházi. Aladár és Örsze. Dóri András tana. A jégáthi eklésia. A molnári és csaplóros. A harangozó. Az itélet. Tyúkódi Tóbiás. Miksa úr. Farsáng után. A lehűtött szerelem.

BALLADÁK.

Nemes vetély. Pálffy Miklós. Hunyadi kormánybótja. Gálffy János. A fekete ember. A szép alispáné. Az aranykereszt.